

Szakmai beszámoló a Communicationes Archaeologicae Hungariae folyóirat 2017. évi kötetének kiadására nyert NKA támogatás hasznosulásáról

A Communicationes Archaeologicae Hungariae a Magyar Nemzeti Múzeum régészeti folyóirata, amelynek célja a Kárpát-medencei régészet új leletanyagait bemutató, közreadó és értékelő tanulmányok megjelentetése. A régészet a történettudományoknak azon ága, amelynek forrásanyaga lendületesen, folyamatosan gyarapszik; emellett a közelmúlt technológiai fejlődése (új anyagvizsgálati, természettudományos mérési és dokumentációs lehetőségek révén az értékelések, elemzések lehetőségei is kibővültek). A folyóiratban megjelenő idegen nyelvű és magyar, angol rezümével és absztrakttal ellátott tanulmányok nagyban hozzájárulnak nemcsak a Kárpát-medencei szakmai kommunikáció erősítéséhez, hanem nemzetközi téren is magas színvonalon közvetítik a térség, illetve a magyar régészet eredményeit.

A Communicationes Archaeologicae Hungariae 2017. évi kötetének tanulmányai messzemenően megfelelnek a fenti követelményeknek. Oravecz Hargita cikke egy új ásatás objektumainak közreadása után, ezek kapcsán a nemzetközi szakirodalom fényében összefoglalóan értékeli a Kárpát-medencei neolitikum egy objektumtípusának, a korszakban jellemző felszíni házak melletti agyagnyerő gödröket másodlagosan, háztartási objektumokként használt, gyakran földbe mélyített épületek funkcióját. Ugyanezen neolitikus település állatcsont anyagának értékelését végezte el Bárány Annamária. Az állatcsontanyag morfológiai sajátosságai révén következtetéseket vonhatott le az északkelet-magyarországi neolitikus állattenyésztési és táplálkozási szokásokra, illetve az állatállomány jellegére nézve. Szathmári Ildikó a magyar régészet egy régi adósságát törleszti a füzesabonyi tell településről előkerült bronztárgyak közreadásával. Modern szemléletű feldolgozása annál nagyobb jelentőségű, hogy Maróti Boglárka – Harsányi Ildikó – Kasztovszki Zsolt által írt appendixben helyet kaptak a fémtárgyak roncsolásmentes anyagösszetétel vizsgálatának eredményei. A munka angol nyelvű. Tankó Károly és Sóskuti Kornél egy-egy, kisebb felszínen elvégzett feltárás leletanyagának és régészeti jelenségeinek közreadását végezte el. Tanulmányaik jól érzékeltetik a régészeti anyagközlés, párhuzamgyűjtés és elemzéshez szükséges aprómunka jelentőségét: mindkét esetben fontos következtetéseket tudtak levonni a környezet – Karcsa és Bugac tágabb környékének – vaskori, illetve szarmata kori településtörténetéről. Sóskuti Kornél tanulmánya jelentőségét fokozza, hogy esetében először sikerült egy szarmata településrész C14 adatokkal való, egzakt keltezése. A bugaci állatcsontanyag rövid értékelését Kovács Zsófia Eszter végezte el. Mesterházy Gábor tanulmánya egy magyar környezetben kifejezetten fontos módszertani újdonságot tárgyaló, elemző cikk. Az Alföld területén kifejezetten fontos probléma az időszakosan vízzel borított és száraz hátak között vezető utak nyomvonalának kérdése. Az esettanulmány egy Tisza-menti kistérség esetében végzi el az úthálózat rekonstrukciót térinformatikai szoftverekkel végzett vízzel borítottság elemzés és terepi, településtörténeti adatok együttes figyelembevételével. A tanulmány várhatóan fontos vitaindító munkává válik, amely minden régészeti korszak kutatói számára elsőrendű jelentőséggel bír. Buzás Gergely és szerzőtársai a visegrádi Sibrik-dombon az elmúlt években végzett, friss ásatási eredmények előzetes közlését adják. A visegrádi ásatások a közelmúlt óta a kora és java középkorral foglalkozó régész szakma érdeklődésének középpontjában vannak. A feltárt régészeti jelenségek rendkívül fontos következtetésekre adnak lehetőséget az avar kor, a 9. század és a kora Árpád-kor közötti folyamatosság, 8–9. századi struktúrák 11–12. századi továbbélése kapcsán. A feltárt templom és sírok valószínűleg a Magyar Királyság egyik legkorábbi ismert ispánsági központjának nyomaiként azonosíthatók. Fodor István egy sajnos elpusztított honfoglalás kori sírból származó egyedi, kiváló tárgyat, egy aranyozott ezüstlemezből készült, palmettadíszes süvegcsúcsot közöl és értékeli

kapcsolatrendszerét. Hasonló tárgyak egyetlen Kárpát-medencei példány kivételével a 9-10. századból Kelet-Európából ismertek, az új, jászberényi példány a típus legnyugatibb előfordulása, a honfoglaló magyarság keleti kapcsolatrendszerének bizonyítéka.

Az 500 példányban megjelent *Communicationes Archaeologicae Hungariae* folyóirat kötetei az NKA szerződésben megszabott példányok magyar könyvtárakba való eljuttatása után határon túli Kárpát-medencei és egyéb, külföldi európai és amerikai régészeti könyvtárakba kerül kiküldésre. A 2017. évi kötetben olyan, fontos eredmények jelentek meg, amelyek nagyban elősegítik a hazai és Kárpát-medencei tudomány ügyét.

Budapest, 2018. április 17.

Dr. Szenthe Gergely

Szerkesztő

Magyar Nemzeti Múzeum

Régészeti Tár